

DE DIENST VAN BEVRIJDING, THEORIE EN PRAKTIJK

Kees Slijkerman

Uit: *Communio*, Internationaal Katholiek Tijdschrift,
themanummer *Maar verlos ons van het kwade*

Op de cover staat 2020 nr. 2, dit
nummer verscheen 16 mei 2021

INHOUD	pag.
Inleiding	1
Typering van het boek door een exorcist	1
De probleemstelling van kardinaal Suenens	2
Nederlandse studiegroep in 1987 – 1991	2
Tot demonen spreken?	3
Waarneming en gewaarwording	4
Kardinaal Farrell: alle gedoopten	4
De praktijk	5
Context en doel	6
De ervaring van priester Juan van Eijk	6
Een voorbeeld uit de praktijk	7
Besteladressen	8

Inleiding

*Dagelijks bidden we ‘verlos ons van het kwade’ en volgens de Catechismus van de Katholieke Kerk wordt met ‘het kwade’ een persoon, de satan, de boze, bedoeld (CKK 2851). Niet een makkelijk bespreekbaar onderwerp want, zoals bisschop Gerard de Korte schrijft: “Veel tijdgenoten rekenen niet met de invloed van engelen of demonen. Beïnvloeding vanuit een geestelijke wereld wordt door hen gezien als een visie uit een premoderne tijd.” Hij schrijft dit op de achterkant van het boek *Dienst van Bevrijding* en voegt eraan toe dat toch ook in onze dagen gelovigen bij pastores aankloppen om bevrijding van boze machten.*

Kardinaal Suenens, een van de vier moderatoren van het Tweede Vaticaans concilie, schreef in 1982 dat het hier gaat om een algemeen pastoraal probleem dat eens grondig onder ogen genomen moest worden. Zo was er verwarring rond bevoegdheden en te gebruiken termen. Het boek *Dienst van Bevrijding* dat eind 2019 in een Nederlandse vertaling verscheen, brengt hierin helderheid. Het is geschreven door de internationale leerstellige commissie van ICCRS in overleg met de Congregatie voor de Geloofsleer in Rome en heeft een voorwoord van kardinaal Farrell, prefect van het Dicasterie voor Leken, Familie en Leven.

¹ Michel T’Joen, doctor in de theologie, o.m. rector van de Sint-Hermesbasiliek te Ronse, moderator van de

Dit artikel begint met een typering van het boek *Dienst van Bevrijding* door de exorcist van het bisdom Gent. Daarna:

- Probleemstelling kardinaal Suenens in 1982.
- Nederlandse studiegroep in 1987 – 1991.
- Tot demonen spreken?
- Waarneming en gewaarwording.
- Kardinaal Farrell: alle gedoopten.
- De praktijk.
- Context en doel.

En tenslotte de ervaring van priester Juan van Eijk.

Typering van het boek door een exorcist

Dr. Michel T’Joen¹, exorcist van het Bisdom Gent schreef me: “Het boek ‘Dienst van bevrijding’ is een helder, evenwichtig en diepgravend syntheseswerk dat zowel de Bijbelse, theologische, kerkhistorische als praktische aspecten van dit evangelisch dienstwerk uiteenzet. Voor aangestelde exorcisten is het op heden een onmisbaar basiswerk. Algemener brengt het de wezenlijke bevrijdingsdimensie van de christelijke boodschap onder de aandacht. Het verheldert daarbinnen de interactie tussen het dienstwerk van gemandateerde exorcisten en de bevrijdingsdienst die priesters en medegelovigen kunnen opnemen. Wie ernstig zicht wil krijgen op de werkelijke gebondenheid aan en bevrijding uit de macht van het kwaad zal dit studiewerk met veel vrucht lezen en herlezen.”

In zijn eerste jaar als exorcist heeft hij een twintigtal aanvragen beantwoord. Gevraagd naar het verschil tussen het werk van een exorcist en de bevrijdingsdienst die andere gelovigen op zich kunnen nemen antwoordde hij: “Bevrijding is een wezenlijke dimensie van de evangelische boodschap. Jezus bevrijdt uit de macht van het kwaad wie zich in geloofsvertrouwen voor Hem openen. Christenen - wie ze ook zijn - leven vanaf hun doopsel een leven lang van Christus’ bevrijding. Als ze zich steeds opnieuw laten

parochie Ronse, directeur van het Tijdschrift *Geroepen* en sinds 5 juli 2019 exorcist van het Bisdom Gent.

bevrijden door hun Heer, worden ze zoals de eerste leerlingen in zijn naam gezonden tot bevrijding (Marcus 16,17). Een verdichte vorm van deze zending is het 'exorcisme' waarbij naast de bisschoppen, gemandateerde priesters uitdrukkelijk namens de Kerk en met gebruik van het kerkelijke ritueel bidden dat de macht van de duivel en zijn geesten in onderscheiden ernstige gevallen gebroken wordt.”

De probleemstelling van kardinaal Suenens in 1982

L.J. Kardinaal Suenens schrijft in *Vernieuwing en de Machten van het Kwaad* (1982)²: “Het gebeurt dat men zich op het ‘Exorcisme van paus Leo XIII’ beroept om de praktijk van het rechtstreekse exorcisme³ goed te praten. Dit ‘Exorcisme’ is volgens de tekst die in omloop is, toegestaan voor leken zowel als priesters. Ik wilde weten wat de officiële opvatting is van de Kerk over dit ‘Exorcisme van Leo XIII’ en vroeg daarom aan de Congregatie van de Geloofsleer welke interpretatie men eraan moet geven. Op 18 november 1981, kort voor zijn overlijden, antwoordde kardinaal Seper dat het exorcisme van Leo XIII in 1925 werd opgenomen in het *Rituale Romanum* en wel met de volgende toelichting: ‘*Dit exorcisme mag worden uitgesproken door de bisschoppen en door de priesters die daartoe door hun bisschop werden gemandateerd.*’ Hij voegde eraan toe dat de bisschop van Citta della Pieve in 1944 aan het Heilig Officie gevraagd had of iedere gelovige dit exorcisme mocht reciteren dat onder het pontificaat van Leo XIII werd gepubliceerd. Het Heilig Officie had zulks afgewezen ‘*vanwege het bijgeloof waartoe het gebruik van dit exorcisme aanleiding geeft en omdat de Kerk de gewoonte heeft om het gebruik van het exorcisme voor te behouden aan haar gevolmachtigde bedienaars.*’

² Document 0233 op www.stucom.nl: de tekst van het boek *Vernieuwing en de Machten van het Kwaad* van L.J. Kardinaal Suenens (1904-1996), zoals deze staat afgedrukt op de pagina's 121 t/m 252 in Boek III van 'De heilige Geest, levensadem van de Kerk' ©, in 2001 uitgegeven door FIAT-Vereniging in België. In 2019 is het copyright overgedragen aan CHARIS in Rome. Besteladres in Nederland: info@kcv-net.nl.

³ Rechtstreekse exorcisme is je rechtstreek richten tot demonen met een bevel weg te gaan.

⁴ Aan deze studiegroep werd onder meer deelgenomen door hulpbisschop dr. J.F. Lescauwet, de priesters pastoor A. van Duin uit Haarlem, pater A. van der Staaij uit Tegelen en kerkrechtdeskundige dr. R.G.W. Huysmans. Deskundigen van buiten de Rooms-Katholieke Kerk die deelnamen waren psychiater B.

Ik weet niet waarom dit type van exorcisme voor alle gelovigen toegankelijk is geworden zoals men in de tekst kan lezen die met imprimatur verspreid wordt. Deze anomalie is een bijkomende aanwijzing dat het gaat om een algemeen pastoraal probleem dat eens grondig onder ogen genomen moet worden.’ Tot zover dit citaat van kardinaal Suenens.

Nederlandse studiegroep in 1987 – 1991

Eind jaren tachtig was ik secretaris van een studiegroep over exorcisme. Deze studiegroep was gevormd naar aanleiding van vragen in het regulier overleg tussen vertegenwoordigers van charismatische vernieuwing in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland enerzijds en de bisschoppelijke contactgroep voor deze vernieuwing anderzijds. Het ging over onderscheiding, kerkelijke terminologie, bevoegdheden, pastorale hulpverlening en omgaan met journalisten. Om dit interdisciplinair te onderzoeken, kwamen ervaringsdeskundigen, theologen en een psychiater bijeen onder leiding van bisschop R.Ph. Bär osb, die namens de bisschoppenconferentie het contact met deze vernieuwing onderhield. ⁴ De ‘Richtlijnen voor de dienst van bevrijding’, die in concept door deze werkgroep zijn opgesteld, werden in 1991 door de Bisschoppelijke Doctrinaire Commissie afgewezen: “Voor een expliciete duiveluitdrijving dient men zich aan de kerkelijke documenten te houden” en “privé-uitdrijving past niet in het kader van de officiële uitdrijving en kan niet door de bisschoppen worden goedgekeurd.” De in concept opgestelde richtlijnen werden nooit gepubliceerd of gebruikt. Dit tot teleurstelling van de initiatiefnemers.⁵

Sonnenschein en ds. W.C. van Dam. De priester dr. K. Metz uit de VS was eenmaal als gastspreker aanwezig. Hij was destijds directeur van het internationale dienstencentrum voor katholieke charismatische vernieuwing in Rome.

⁵ Bisschop R.Ph. Bär, stelde voor dan maar een bestaand document te vertalen en als handreiking aan te bieden, bijvoorbeeld het document van de bisschoppen van Maleisië: *Pastoral Guidelines for the Ministry of Deliverance* uit 1982 (Prepared by the National Service Team and approved by the Conference of Bishops Malaysia/Singapore/Brunei, 20 februari 1982.) Via het regulier overleg tussen de vertegenwoordiging van de bisschoppenconferentie en van de charismatische vernieuwing is een paar jaar later gevraagd om overeenkomstig de kerkelijke documenten dan tenminste

In hoeverre waren de kerkelijke documenten over bevrijding van demonische invloeden helder en passend bij de praktijk? Was het afdoende om in elk bisdom een exorcist achter de hand te hebben? Nee, want daarmee werkt de exorcist veel te geïsoleerd en blijft het veel bredere terrein van bevrijding buiten beeld. In 1987 konden veel vragen nog niet afdoende beantwoord worden. Kerkrechtdeskundige dr. R.G.W. Huysmans had in de studiegroep ingebracht: “Het exorcisme heeft een charismatische, niet een ambtelijke oorsprong. Getuige hiervan zijn de Constitutiones Apostolicae, VIII, 26, uit de 3^e eeuw, die vertaald uit het Latijn zeggen: ‘De exorcist wordt niet gewijd; deze roem van de strijd hangt af van de vrije en goede wil en van de genade van God door Christus in de komst van de Heilige Geest; wie immers het charisma ontvangt van de gezangen, wordt door openbaring van Godswege kenbaar gemaakt en aan allen wordt de genade manifest, die in hem is’. De canonist ‘F. Wernz - in zijn gezaghebbend ‘Ius ‘Decretalium’ (editie uit 1901) aan de vooravond van de Codex van 1917 - onderscheidt daarom nog een gewoon exorcisme, krachtens gewone macht door de kerk aan haar dienaren gegeven, van een buitengewoon door de kracht van een charisma of een ‘gratia gratis data’.”⁶

Wat wordt verstaan onder duivelbezwinging? Huysmans signaleert ook een kwestie van definitie: “Te midden van de vele aanwezige en denkbare vormen van gebed om van de boze bevrijd te worden - men denke aan het Onze Vader- wordt er één omschreven als dé duivelbezwinging van de Kerk. Deze wordt dan rechtskundig geclausuleerd. De overige gebedsvormen heten dan geen duivelbezwinging meer.”

Hij koppelt daaraan de vraag: als zij zich toch in meer toegespitste vorm voordoen dan bijvoorbeeld in het Onze Vader, hoe moet je dan omschrijven wat er geschiedt? ‘Een bediening tot bevrijding’, zou ik nu zeggen. En die bediening/dienst is breder dan bevrijding van plagerijen of bindingen door demonen. De praktijkervaring van Juan van Eijk aan het einde van dit artikel illustreert dat.

---

in elk bisdom een exorcist te benoemen, voor zover dat niet gebeurd was. Daar is actie op ondernomen in verschillende bisdommen, zonder daar ruchtbaarheid aan te geven.

De vraag waar Huysmans mee eindigde, *of het mogelijk blijkt en juist is, dat de kerk duivelbezwinging beperkt tot die vorm, waarover het kerkelijk Wetboek het heeft* zou ik nu beantwoorden met: nee, die beperking kan niet. En niet alles van de roeping en zending van leden van de Kerk behoeft met kerkelijk recht te worden gereguleerd. Oftewel, zoals Huysmans er al bij schreef: “de gave blijkt veelzijdiger verspreid en de gebedsvormen blijken rijker dan in het positieve recht der kerk voorzien.”

Tot demonen spreken?

In je gebed mag je vrijuit spreken met God en ook altijd vragen om verlossing van demonische invloeden als je die vermoedt. Of elke gedoopte ook met gezag rechtstreeks tot demonen kan en mag spreken, dat was de vraag. ‘Rechtstreeks exorcisme’ noemde Suenens dat in zijn vraag hierboven. Het boek *Dienst van Bevrijding* heeft deze vraag goeddeels beantwoord. Het gaat in op wat de Congregatie voor de Geloofsleer erover had geschreven in 1985 in de *Brief aan Bisschoppen betreffende Normen over Exorcisme* (Inde ab aliquot). “De Congregatie werd naar zijn mening gevraagd over gebedsgroepen in de Kerk geleid door leken, waar bevrijding van demonen wordt beoefend, ook al zijn dit geen exorcismen in eigenlijke zin. Een eerste opmerking hierbij is dat de congregatie aldus erkent dat sommige mensen een vorm van bevrijding beoefenen die geen exorcisme is, dat leken deze leiden en dat geen van beide verboden is” (pag. 96 van *Dienst van Bevrijding*). Priesters en leken wordt wel verboden om met demonen een dialoog aan te gaan, maar niet om rechtstreekse bevelen tot demonen te richten. Bestaande kerkelijke richtlijnen “betreffen bijna uitsluitend wat we nu groot exorcisme noemen, bedoeld voor degenen die bezeten zijn. Bevrijding van de meer globale invloed van demonische machten is niet op dezelfde manier vastgelegd en staat open voor alle priesters en gelovigen” (pag. 96).

Een gelovige die negatieve invloed van demonische aard ervaart, kan zelf op grond van zijn doopsel tegen een demon zeggen: ‘in

⁶ Citaten uit een tekst van Huysman dd 17 augustus 1987 in het archief van Kees Slijkerman.

Jezus naam gebied ik je bij mij weg te gaan.’ Weerstand bieden, de duivel de rug toekeren is ook vaak al genoeg volgens Jacobus 4,7 ‘Bied weerstand aan de duivel en hij zal voor u vluchten.’ Het past bij de belofte uit de doopliturgie: ‘ik verzaak aan de duivel en al zijn werken’.

Een pastorale begeleider kan zo nodig een demon gebieden weg te gaan. "Directe bevelen aan demonen" spelen een belangrijke rol bij bevrijding. "In bepaalde omstandigheden is het niet aan te raden (...). We moeten ons gezond verstand gebruiken om te bepalen wanneer het gepast is (pag. 119). Zonder stemverheffing en desnoods in stilte (pag. 120).

Als er demonische invloed is hoeft die niet altijd expliciet aandacht te krijgen.

“Opgemerkt moet worden dat bevrijdingswerk niet altijd noodzakelijk is om iemands vrijheid te herstellen. Soms zal simpelweg iemands geestelijke groei, zijn of haar regelmatige gebedsleven en Bijbellesing, deelname aan de liturgie en sacramenten en een deugdzzaam leven, voldoende zijn. Met name de Eucharistie en het sacrament van verzoening, daar weerstand te bieden en zich niet te onderwerpen aan de angst die opgeroepen wordt door degenen die boze geesten aanroepen (1 Kor.16:13; 1 Petr. 5:8-9)” (pag.82-83).

Waarneming en gewaarwording

Het filosofisch probleem rond demonen wordt in Dienst van Bevrijding goed getackeld. Paus Franciscus noemt regelmatig terloops het werk van de duivel, maar in de westerse wereld hoorde je de laatste halve eeuw weinig katholieke geestelijken erover spreken. Er heerste “een doodse stilte omtrent demonen en hun werkelijke invloed op het menselijk leven. Theologen en predikers van de afgelopen vijftig jaar hebben vaak de neiging gehad om het bestaan van satan te bagatelliseren of ronduit te ontkennen. (...) Veel priesters zijn opgeleid in manieren van bijbelonderzoek die bezetenheid door de duivel waarvan het evangelie spreekt, interpreteren als eenvoudigweg een primitieve manier van spreken over psychische aandoeningen” (pag. 18).

Achter deze interpretaties zitten filosofische uitgangspunten van de zogenaamde Verlichting, die naast veel vooruitgang ook een deel verduistering lijkt te hebben gebracht. De invloedrijke filosoof Kant (1724-1804) zei: we kunnen alleen datgene kennen wat we zintuiglijk kunnen waarnemen. Meten is weten. Daarbuiten kun je alleen speculeren. Maar, zo zegt de filosoof Emanuel Rutten⁷ hierover: “Ook voorbij de zintuigen is kennis mogelijk. Ook over het transcendente, dat wat ons overstijgt. (...) Bij Kant is het verstand slaaf van de zintuigen. In mijn alternatieve kennisleer hebben zintuigen en verstand naast elkaar een plaats. Gelijkwaardig. Het verstand kan, ook onafhankelijk van de waarneming, tot bepaalde inzichten komen. (...) We hebben verschillende vermogens: naast de waarneming ook de rede en de intuïtie. Die leiden tot verschillende soorten kennis.”⁸ In mijn eigen woorden: Als je biddend een geestelijk leven ontwikkelt en je relatie met Jezus Christus en God de Vader een meer persoonlijke dimensie krijgt, dan ga je in je hart ook fenomenen aanvoelen die je niet zintuiglijk kunt waarnemen. Niet alleen een gewaarwording van innerlijke verlichting die je aan de Heilige Geest mag toeschrijven, maar ook een aanvoelen van negatieve invloeden. En dan ga je Bijbelteksten anders verstaan, ook de Bijbelteksten die over demonen gaan. Vanuit een relatie met Jezus Christus en door de Heilige Geest ervaar je dat je helemaal niet bang hoeft te zijn voor demonen, maar kun je wel aanvoelen dat ze bestaan.

Kardinaal Farrell: alle gedoopten

Demonische invloed op het zielenleven van mensen is een belangrijk punt van aandacht voor iedere zielzorger. Niet als je die zielzorg inperkt tot een luisterend oor bieden, rouwverwerking, bemoedigen en aansporen tot naastenliefde. Wel als je mensen verder wilt helpen in hun persoonlijke relatie met God, in hun proces van innerlijke genezing, innerlijk vrij worden en geestelijke groei in hun relatie met God de Vader, Zoon en Heilige Geest. “De ontmoeting met Jezus Christus, die verzezen is en leeft, herschept het leven van mensen. Terwijl zij zich aldus bewust worden van Gods grote barmhartigheid en van hun waardigheid als kinderen van God, krijgen zij

⁷ Dr. Ir. Emanuel Rutten van de Vrije Universiteit te Amsterdam.

⁸ Interview met Emanuel Rutten in Nederlands Dagblad 8 februari 2020

tevens een duidelijker begrip van de donkere aspecten in hun leven, die obstakels vormen voor hun verbondenheid met God, met alle mannen en vrouwen, en om een christelijk leven optimaal te beleven. Zoals het evangelie ons onder de aandacht brengt, onthult de aanwezigheid van het licht van het Woord de duisternis die in ons is (vgl. Joh. 1,5)." Dat schrijft kardinaal Farrell ⁹ in het voorwoord. (...) Bevrijdingsdienst, hoewel deze scherp onderscheiden moet worden van groot (of openbaar) exorcisme – voorbehouden aan een bisschop en de door hem aangestelde priesters en gebaseerd op de geëigende rituelen –, brengt een besef teweeg van de immense genezende en bevrijdende kracht die uitgaat van de persoon van Jezus, Zoon van God, in wiens naam de bevrijding wordt uitgesproken. Tevens is het een bemoedigende herontdekking van de rijkdom van ons doopsel, dat elke gelovige tot een lid van het lichaam van Christus maakt, iemand die - tot op zekere hoogte - deelt in de goddelijke voorrechten van Christus het Hoofd." Over de redactie schrijft Farrell: "De Commissie aanvaardde de aanwijzingen van de Congregatie voor de Geloofsleer, alsmede het advies van vele theologen en deskundigen op dit gebied. Het zorgde ervoor dat de volledige behandeling van het thema op een gedegen Bijbelse, patristische en magisteriële fundering werd gebaseerd. Op deze manier draagt het erfoeged van de leer en de pastorale praktijk van de traditie van de Vroege Kerk ertoe bij de ervaring van de charismatische vernieuwing te verrijken, en wordt de bevrijdingsdienst geplaatst op de solide grond van het geloof van de Kerk. (...) De hernieuwde reflectie op de dienst van bevrijding, die aangewakkerd is door de reeds lang gevestigde praktijk binnen charismatische vernieuwing, kan nu de hele Kerk – leken, geestelijken en religieuzen – van dienst zijn om meer ontvankelijk te zijn voor deze "doopgave" die aan alle leerlingen van Christus wordt geschonken, en die in zijn volledige waarde moet worden erkend bij de geestelijke begeleiding van de gelovigen."

⁹ De uitgever van het boek *Dienst van Bevrijding*, CHARIS, werkt onder verantwoordelijkheid van het Dicasterie voor Leken, Familie en Leven van de Heilige Stoel, waarvan kardinaal Kevin Farrell de prefect is. ¹⁰Om het aantal bekwame mensen te laten toenemen is de vorming *Unbound* een goede mogelijkheid *Unbound* is een evenwichtige stapsgewijze aanpak voor de dienst van

Tot zover kardinaal Kevin Farrell.

De praktijk

Gradaties van demonische beïnvloeding

Er zijn gradaties van demonische beïnvloeding. "Exorcisten zijn het er allemaal over eens dat gevallen van bezetenheid zeer zeldzaam zijn" (pag. 108). Dit boek gaat over het veel grotere aantal gevallen waarin demonen een bepaald deel van iemands leven hebben geïnfecteerd. Er is dan sprake van 'geestelijke onderdrukking' of 'geestelijke gebondenheid'. Hoe die ontstaan en zijn te herkennen daar geeft het boek een hele opsomming van.

Hoe ziet een dienst van bevrijding eruit? Het woordje *dienst* slaat niet op een liturgisch ritueel of ambtelijke handelingen, maar is de vertaling van het Engelse woordje *ministry*, dat zich moeilijk laat vertalen. Hier is het een *bediening* binnen het kader van een pastoraal begeleidingsgesprek: vragen stellen, luisteren naar de pastorant, samen bidden, stil zijn, luisteren naar God, gesprek, vervolgggesprek. Afhankelijk van wat er aan het licht komt kan de pastorant geholpen worden om in zijn of haar relatie met de Heer keuzes te maken en stappen te zetten. Bijvoorbeeld de keuze om Gods liefde te aanvaarden en een op leugen gebaseerd negatief zelfbeeld af te zweren. Of te belijden dat je in occulte spelletjes een zekere binding bent aangegaan met een duistere geestelijke wereld, dat je daar spijt van hebt, vergeving vraagt en besluit dat nooit meer te doen.

Een pastoraal team van twee personen is beter dan in je eentje een pastorant ontvangen, als je van tevoren weet dat hij of zij voor bevrijding komt. Twee horen meer dan een en terwijl de een het gesprek voert kan de ander biddend aanwezig zijn en aanvullen.¹⁰

Onderscheiding is in zo'n begeleidingsgesprek heel belangrijk. Het boek *Dienst van Bevrijding* gaat vrij uitvoerig in op onderscheiding van psychische oorzaken, verwondingen die genezing nodig hebben, demonische invloeden en de samenhang tussen

bevrijding als vorm van katholiek pastoraat, ontwikkeld door de rooms-katholieke leek Neal Lozano, auteur van *Unbound: A Practical Guide to Deliverance*. Met steun van zijn bisschop verzorgt hij met een team over de hele wereld toerustingconferenties. Zie www.kcv-net.nl/meer/charisma-s/charismas-belicht/genezing/bevrijding/unbound/

die drie aandachtsvelden. En: “Bevrijding, genezing en bekering kunnen niet van elkaar worden gescheiden, omdat het zinloos is om een boze geest te verwerpen en uit te drijven als deze nog steeds een voet aan de grond heeft.”

Onderscheidingsvermogen vereist inzicht, wijsheid en ervaring. Het boek zelf is een rijke bron van betrouwbare inzichten.

Context en doel

“De dienst van bevrijding is een noodzakelijk onderdeel van evangelisatie in onze wereld, een bevrijdende ontmoeting met Gods barmhartigheid,” schrijft kardinaal Schönborn in zijn aanbeveling op de achterkant van het boek. De setting waarin dit dienstwerk plaatsvindt is evangelisatie. Het is geen defensieve bezigheid vanuit angst voor demonen, maar een offensieve actie, gericht op de realisering van Gods plan met de levens van individuele mensen. Willen we het Koninkrijk van Koning Jezus zien groeien, handen, voeten en een stem geven aan Gods bevrijdingswerk, dan is dit boek een zeer welkom instrument. “Vrij zijn van demonische invloed is er altijd omwille van het *vrij zijn voor* het volle leven in relatie met God” (pag.125).

De ervaring van priester Juan van Eijk

"Met enige regelmaat neem ik het sacrament van de biecht af. De mensen vertrouwen mij hun verhaal toe. In het biechtgesprek merk ik soms dat mensen gebonden zijn, zonder dat ze het van zichzelf weten. Het gebonden zijn kan betrekking hebben op hardnekkige zonden. Hier kom ik achter door te vragen of deze zonde steeds weer terugkeert. In sommige gevallen zeggen ze het zelf, dat het een hardnekkige zonde is, waardoor ze geestelijk niet verder groeien.

Gebonden zijn houdt vaak verband met gebeurtenissen uit hun jeugd. Gepest worden op school, een vader die afwezig is en hoge eisen stelt, een moeder die niet goed zorgt. Het kunnen in onze ogen kleine dingen zijn, die geleidelijk worden tot een gebondenheid. Het maakt ons ‘onvrij’, omdat gebeurtenissen uit onze jeugd ervoor gezorgd hebben dat we op een bepaalde manier reageren, angst hebben, boos zijn.

Het is van groot belang dat een priester kan zien dat iemand gebonden is. Een goede hulp voor het verstaan van gebonden zijn, is het boek *Dienst van Bevrijding*. Het geeft een goede theologische basis, om mensen in hun geestelijk leven bij te kunnen staan. Je hebt theoretische en theologische kennis nodig om de ingangen van de vijand te kunnen herkennen. Deze ingangen kunnen tot een serieuze gebondenheid worden. De theoretische en theologische kennis vormen een basis. Om met mensen te bidden om bevrijding, moet je bovendien kennis hebben van een bepaalde methode. Een van de medeauteurs van het boek van *Dienst van Bevrijding* is Neal Lozano uit de Verenigde Staten. Met de steun van zijn bisschop is hij al vele jaren op dit gebied internationaal actief. ‘Aan de vruchten herken je de boom’ en deze bediening heeft veel goede vruchten voortgebracht.

Het was ergens in 2017 dat iemand mij het boekje *Resisting the devil* van Neal Lozano gaf. Dit is vast iets voor jou, schreef ze in een begeleidend briefje. Ik was toen al een jaar actief in de dienst van bevrijding volgens de *Sozo Bethel* methode. In dit boekje werden de grote lijnen uitgezet van *Unbound*. Ik besloot om in mei 2018 naar Amerika te gaan voor een priesterretraite: *The church is a field hospital*. Ter voorbereiding op de retraite moest je het boek *Unbound* gelezen hebben. Toen ik terugkwam, was ik vol van de boodschap en de noodzaak van bevrijding in onze tijd. Met veel mensen sprak ik hierover en in mijn parochie in Berkel-Enschot heb ik deze cursus *Unbound Freedom in Christ* ofwel ‘Vrijheid in Christus’ gegeven. Ook op andere plaatsen mocht ik vertellen waar het in de dienst van bevrijding om gaat.

Een heel bijzondere ervaring was een toerustingsweekend in januari 2019, waar ik een aantal inleidingen mocht geven over bevrijding. Op dit weekend waren ongeveer honderd mensen aanwezig. Na de inleidingen die ik gegeven had, heb ik met de hele zaal voor bevrijding gebeden. Achteraf zeiden mensen mij: ‘Is bevrijding zo eenvoudig?’, ‘Wat een respectvolle methode’ en nog meer van dergelijke opmerkingen. Na het middageten heb ik een workshop gegeven, waarin ik met mensen die dat wensten zou bidden om bevrijding. Veel deelnemers kozen

voor die workshop. Na dit weekend hebben mensen contact met mij gezocht. Lange tijd kwamen wekelijks tussen de twee en vijf mensen naar mij toe.

Bevrijding ontvangen we van Jezus, Hij is Degene die zijn leven voor ons gegeven heeft. Ik en nog vele anderen mogen een instrument in Gods hand zijn. Het eerste en meest fundamentele als ik bid voor bevrijding is: het liefhebben van de persoon die vraagt om bevrijding. Zoals God deze persoon liefheeft, probeer ook ik hem of haar lief te hebben. Ik heb 'succes', als de persoon dat ervaart. Het tweede belangrijke punt, dat hiermee samenhangt, is luisteren naar zijn of haar verhaal, zonder te oordelen.

Een voorbeeld uit de praktijk

Henk zoekt contact met mij, hij wil graag gebed voor bevrijding. Ik leg hem uit dat ik hem een intakeformulier zal toesturen en een tweede persoon erbij vraag om tijdens het gesprek voor hem te bidden. Samen maken we een afspraak.

Op de afspraak begin ik met een kort gebed. Daarna begint Henk mij zijn verhaal te vertellen. In zijn jeugd was hij op school gepest. Zij ouders waren veeleisend. 'Wat heeft het met jou gedaan?', vroeg ik. 'Ik ben boos op God. Waarom heeft Hij niets gedaan? Om die reden heb ik me later uitgeschreven uit de katholieke kerk. De laatste jaren denk ik weer na over het geloof. Oprecht zoek ik naar God, maar ik heb ook dingen gedaan waar ik spijt van heb. Ik heb glaasje gedraaid, een helderziende bezocht en allerlei New Ageboeken gelezen.' Ik vraag hem: 'Ben je hier nog steeds mee bezig?' En hij antwoordt: 'Nee, ik wil Jezus volgen'.

Ik beëindig dit deel van het gesprek en stel voor om samen voor bevrijding te bidden. Ik leg uit dat ik voorbid en hij mij na mag bidden aan de hand van vijf sleutels¹¹, toegepast op zijn situatie.

We beginnen met de *eerste sleutel*: je bekeren. Ik bid voor: 'Heer Jezus, ik dank U dat ik altijd naar U kan terugkeren. Ik heb spijt dat ik het in verkeerde dingen gezocht heb. Ik wil mij hiervan afkeren en me opnieuw aan U

toewijden.' Henk herhaalt de zin die ik in gedeeltes uitspreek, zodat hij het kan volgen.

Tweede sleutel: vergeven: 'In naam van Jezus vergeef ik mijn ouders dat ze veeleisend waren. In naam van Jezus vergeef ik de kinderen die mij gepest hebben. In naam van Jezus vergeef ik de leraren en leraressen die het niet voor mij hebben opgenomen. In naam van Jezus vergeef ik mezelf, dat ik me van God heb afgewend.' Ik vraag of hij nog andere mensen wil vergeven. Henk vult aan: 'In naam van Jezus vergeef ik mijn moeder ...'

Derde sleutel: het verwerpen van geesten en leugens. 'In naam van Jezus verwerp ik de leugen dat niemand mij liefheeft. In naam van Jezus verwerp ik de geest van twijfel. In naam van Jezus verwerp ik elke geest die in mij kwam toe ik naar de helderziende ging en ik neem mijn autoriteit terug.' Ook alle andere dingen die met occultisme te maken hebben verwerpt hij.

Vierde sleutel: Ik leg hem de handen op het hoofd en gebied alle geesten en gerelateerde geesten uit Henk weg te gaan. Ik wacht even en vraag of hij iets ervaart. Hij zegt me, dat hij rust ervaart. Voor mij is dit een teken dat hij bevrijding ontvangen heeft. Samen danken we God, dat Henk de leerlingen heeft kunnen vergeven, zichzelf heeft kunnen vergeven, dat God hem liefheeft.

De laatste sleutel is de zegen van de Vader. Ik zegen Henk als Gods geliefd kind. Ik zegen hem met vrede, met geloof en nog andere dingen.

Dit is in een notendop *Unbound*, een manier van bidden voor bevrijding. Inmiddels heb ik al met een paar honderd mensen in Nederland deze methode gebruikt en ik zie de vrucht van de Geest. In Nijmegen, waar ik sinds 1 juni 2020 benoemd ben als kapelaan, ga ik verder met deze bediening. Geleidelijk krijg ik steeds meer ervaring en deze ervaring deel ik met anderen. We zijn ook met een werkgroep begonnen om deze boodschap te verspreiden. Jezus is immers gekomen om ons te bevrijden, het is een teken dat zijn Rijk midden onder ons is."

Juan van Eijk pr.

¹¹ *Vijf sleutels omdraaien om vrij te blijven* - Juan van Eijk in *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* 2018-5 en op www.kcv-net.nl/kcv/a/4123.

Titel: *Dienst van bevrijding.*

Auteur: Leerstellige commissie ICCRS

Besteladres: Stichting KCV,
e-mail: info@kcv-net.nl, Prins Karelstraat 100,
5701 VM Helmond (besteladres in België:
welkom@kcvvlaanderen.be).

Prijs: voor €14,- excl. verzendkosten

Eerste Nederlandse druk: 2019

Oorspronkelijke titel: *Deliverance Ministry*
Auteur: Doctrinal Commission of ICCRS
(International Catholic Charismatic Renewal
Services in Rome).

Meer over dit boek:

www.kcv-net.nl/kcv/webwinkel.

Auteur Kees Slijkerman is o.m. hoofdredacteur van
Bouwen aan de Nieuwe Aarde, webmaster van
www.stucom.nl en www.kcv-net.nl, coördinator
CHARIS Service of Communion Nederland en lid
van de Werkgroep Pastoraal Congres van het
Overleg Nieuwe Bewegingen.

**Uit het voorwoord in deze editie van
communio van B. Hartmann:**

Dit nummer vangt aan met een artikel van Ph. Cazala, die de literaire vorm van het Onze Vader analyseert om de laatste bede ervan beter te begrijpen. Chr. Monsieur licht de achtergronden van de bede om de verlossing van het kwade in het zogenaamde embolisme in de liturgie van de Eucharistie toe. Het Romeinse Boek van de Exorcismen bevat een inleiding op de kerkelijke praktijk van de uitdrijving van duivelse machten. Aangezien een geautoriseerde Nederlandse tekst ontbreekt, biedt dit nummer een officieuze vertaling. K. Slijkerman bespreekt aan de hand van het door de Heilige Stoel uitgeven handboek *Dienst van Bevrijding*, de mogelijkheden om – naast de specifieke dienst van de gemandateerde exorcist – door gebed mensen van de invloed van kwade machten te bevrijden. A. Cazzago laat zien hoe de verlossing van het kwade een plaats heeft in de mystieke beleving van Theresia van Lisieux.

Meer [over tijdschrift communio](#).

Meer over dit onderwerp op www.stucom.nl in de rubriek [Demonen en magie, occult of 'gewoon' paranormaal?](#)

Dit-is document 0476 op www.stucom.nl.